

Sayı: 2024/0140-BU
Konu: Gümrük İşlemlerinde Karşılaşılan Sorunlar ve
Çözüm Önerilerimiz Hk.

11 Ocak 2024

T.C. TİCARET BAKANLIĞI
Gümrükler Genel Müdürlüğü
ANKARA

Malumlarınız olduğu üzere, Ülkemizin jeopolitik konumunun sağladığı avantaj nedeniyle özellikle Çanakkale ve İstanbul Boğazları başta olmak üzere gerek Türk bandıralı gerekse yabancı bandıralı gemilerin Ülkemiz karasularından geçişlerinde 'Kumanya ve Yakıt' ihtiyaçlarının zamanında karşılanması yoluyla önemli bir döviz geliri elde edilmektedir. Söz konusu taleplerin doğru ve zamanında karşılanmaması durumunda ise bu talepler başta Yunanistan olmak üzere diğer komşu devletler tarafından karşılanmakta ve dolayısıyla söz konusu döviz kazancımız da kaybedilmektedir. Bu konunun önemine binaen bahse konu taleplerin sağlıklı ve komşu Ülkelerle rekabet edebilecek maliyetlerle karşılanabilmesini temin etmek amacıyla Gümrük Yönetmeliğinin 476 ila 482 maddeleri arasında düzenleme yapılarak bu hükümlere ilave olarak birçok ikincil düzenleme ile (genelge ve tasarruflu yazılar yayımlanarak) talimatlar verilmek suretiyle kolaylaştırmalar yapılmaya çalışılmıştır.

Yukarıda bahse konu teslimler ihracat ve transit kapsamında iki türlü olabilmekte ve Bakanlığımız bu teslimlerde mümkün olduğunca basitleştirilmiş usullerden faydalanılmasına yönelik düzenleme yapmaya özen göstermektedir. Ancak, Gümrük Yönetmeliğinde Transit hükümlerinin yönetmelik yayınlamasından sonra birçok kez değiştirilmesi ve ayrıca özellikle Kumanya teslimlerinde birçok Genelge ve Tasarruflu Yazılar yayımlanması uygulamada farklı yorumlara sebep olabilmektedir. Ayrıca, NCTS sistemi ile Ulusal Transit işlemlerinde uygulamada karşılaşılan bazı sorunlar ile teknik aksaklıklar süre kayıplarına ve gereksiz cezalar ile yüz yüze kalınmasına sebep olmaktadır. Bu konularda karşılaşılan sorunlar ile çözüm önerilerimiz Makamlarınızın görüşlerine sunulmak üzere aşağıda maddeler halinde arz edilmektedir.

1. TRANSİT SÜRELERİNDE AŞIM

Sorun:

Malumlarınız olduğu üzere, gümrüklü alanlardan transit kapsamında yüklenen eşyalar için hareket gümrük idaresi ile varış gümrük idaresi arasında ki "süre" Gümrük İdaresinin takdirinde olup, aracın gideceği mesafeye ve mevsimin yaz veya kış olması da dikkate alınarak belirlenmektedir. Eşya eğer bir geçici depolama yerinden çıkış yapıyorsa eşyanın muayenesi yapıldıktan sonra ilgili muayene memuru tarafından bloke kaldırılmakta ve araç yüklenerek süre belirlenip çıkış hemen gerçekleşmektedir. Ancak, eşya ister genel ister özel bir antrepodan sevk ediliyorsa, bu tip transitlerde NCTS sisteminde muayene memurunca girilen süre eşyanın çıkış saati olarak dikkate alınmaktadır. Aslında, süre My Memurunca başlatılmakta iken yüklenecek aracın ne zaman antrepo alanına geleceği, yüklemenin bir gözetim şirketi tarafından kontrol edilip edilmeyeceği veya söz konusu yüklemenin gümrük gözetim şartlarına uygun şekilde yapılmasının ne kadar sürede tamamlanacağı gibi hususlar dikkate alınmamaktadır. Bu durum Antrepodan fiziken çıkmayan eşyalar için NCTS sisteminde sürenin başlatılması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, geçici depolama alanlarından çıkan araçlar için gümrük gözetimi ile görevli Memurlar tarafından süre verilmekte iken; Antrepolarda aynı görevi icra eden Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirlerinin bu konuda hiçbir tasarrufu bulunmamaktadır. Daha sonra yapılan denetimler ve cari teftişler sonucunda düzenlenen teftiş raporları sonrasında ise süre aşımı sebebiyle cezalar uygulanmaktadır. Ceza kararlarında Teftiş Raporundan alınan dayanaklarda "BİLGE (V2) sisteminde "NCTS Sorgulamalar" uygulaması ile "Ek Tahakkuk-Ceza Karar" modülleri üzerinden

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

tarihleri arasında "Varış Gümrük İdaresi" olarak gelen transit kayıtlarına ilişkin yapılan karşılaştırmalı sorgulamalar neticesinde: NCTS Transit Refakat Belgesinde hareket gümrük idaresi tarafından verilen sürelerin aşıldığı tespit edildiğinden" ibaresi kullanılmakta olup, bu durum aşağıda belirttiğimiz yasal düzenlemeye de aykırılık teşkil etmektedir.

Yasal Dayanak:

Gümrük Genel Tebliği (Transit Rejimi - Seri No: 4) Madde 25/4 Transit süresi, hareket gümrük idaresindeki işlemlerin bitirilerek **aracın sevk edildiği saatten itibaren başlatılır** ve ulusal transit işlemlerinde sürenin bitim tarihi ve saati TRB 'nin D kutusunda ve sistem üzerinde saat, gün, ay ve yıl olarak belirtilir. Ortak transit rejiminde sürenin bitim tarihi gün, ay ve yıl olarak belirtilir, ayrıca saat belirtilmez. Hareket gümrük idaresince belirlenen süre sınırı, taşıtın sevkinden sonra değiştirilemez.

Çözüm Önerisi:

Yukarıda belirtilen sebeplerle, ulusal transit kapsamında yapılan taşımalarımızda sistemde bir düzenleme yapılması gerektiği değerlendirilmektedir. Sürenin takdiri yine Gümrük İdaresi tarafından yapılmaya devam edilmelidir. Ancak Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirince gözetim ve denetimi yürütülen eşyaların sevk işlemlerinin gerçekleştirildiği antrepolardan yapılan çıkışlarda, YGMS sisteminde NCTS ile çıkan eşyalara ait çıkış tarih — saat girilebilmesi ve söz konusu sorgulamalarda bu zaman diliminin dikkate alınması, sürenin başladığı tarih/saat olarak bu zamanın kullanılması sağlanmalıdır. Gümrük Genel Tebliği (Transit Rejimi - Seri No: 4) kapsamında MGM tarafından yapılan antrepolardan çıkan ulusal transit kapsamındaki eşyalar için sistemde çıkış tarih saat girilebilmesinin sağlanması aynı tebliğin varış yapan araçlar için 35/2 ve 37/9. maddelerinde yer alan düzenlemelerle de uyumlu hale getirilmesini sağlayacaktır.

2. AYNI GÜMRÜK TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ'NE BAĞLI BİRDEN FAZLA LİMAN YA DA GEÇİCİ DEPOLAMA ALANINA AYRI AYRI TRANSİT REFAKAT BELGESİ İLE SEVK EDİLEN PARŞİYEL TAŞIMACILIK KAPSAMINDA TRANSİT EŞYASINDA SÜRE

Sorun:

Bir Hareket Gümrük Müdürlüğü'nden yüklenen parsiyel taşımacılık kapsamında aynı araç ile birden çok Transit Refakat Belgesi muhteviyatı, aynı Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü'ne bağlı birden çok limana ya da geçici depolama alanına sevk edilen eşyada, varışı yapılan ilk geçici depolama alanına gelen eşyaya ait Transit Refakat Belgesinin işlemleri orada tamamlanmaktadır. Konunun daha anlaşılır olması bakımından somut bir örnek ile açıklamak gerekirse; İzmir'de yerleşik bulunan bir işletmenin İstanbul Boğazı'ndan geçecek birden fazla farklı gemiye parsiyel taşımacılık kapsamında tek bir araç ile yükleme yaptığını ve ilk önce Pendik Gümrük Müdürlüğü daha sonra Zeytinburnu Gümrük Müdürlüğü (Zeyport) teslimatları olduğunu varsayalım. Söz konusu yüklemenin beyannameleri sistemde ayrı ayrı tescil edildiğinden her iki beyanname için de 24 saat süre verilmektedir. Ancak aracın ilk varış yeri ile ikinci varış yerinin her ikisine de 24 saat (makul süre) verilmiş olmakla birlikte araç ilk geçici depolama yerine varış yaptıktan sonra burada herhangi bir sebeple beş veya altı saat bekleyip ardından yeni mühürler takılıp diğer gümrüğe sevk edilebilmektedir. Bu durumda Zeytinburnu Gümrük Müdürlüğü'ne 24 saati 1 saat bile aşmış olunarak geldiği takdirde İzmir-Zeytinburnu için açılmış bulunan ikinci transit refakat belgesi bağlamında Varış Gümrük İdaresinin Gümrük Kanunu 241. Madde kapsamında ceza tatbik etmekten başka bir seçeneği kalmamaktadır. Evraklar üzerine manuel meşruhat verilmiş olsa bile aradan bir veya iki yıl geçtikten sonra bu manuel meşruhatlar sistemde görülemediği için cari teftişlerde yapılan tekitler neticesinde bu cezalar sonradan da gönderilebilmektedir. Uygulamada bu somut örnekte parsiyel taşımacılık kapsamındaki eşyanın ilk varış idaresinde boşaltılması/teslimi zaman alabilmekte, diğer geçici depolama alanına Madde 35/3 e göre sevk edilecek farklı T RB kapsamı eşyanın Gümrük Denetimi altında beklediği süre ise dikkate alınamamaktadır. Aynı veya farklı Gümrük Ticaret Bölge Müdürlüğü'ne bağlı bazen 4 yada 5 limana eşya sevki olabilmekte, tebliğin 36/3 üncü maddesi gereği beyanname üzerine yazılan tarih ve saatler sistemde olmadığından raporlanamamakta ve yukarıda bahsettiğimiz teftiş kurulu raporlarındaki gibi diğer eşyaların varışının gecikmesinden ötürü Gümrük Kanununun 241/4. Maddesine istinaden ceza tatbik edilmektedir.

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

Yasal Dayanak:

Gümrük Genel Tebliği (Transit Rejimi) (Seri No:4) Madde 25/7 Bir araçta birden fazla varış gümrük idaresine sevk edilecek transit beyanı bulunması halinde her hareket gümrük idaresinde transit süresi verilirken aracın başka gümrük idaresine uğrayıp uğramayacağı göz önünde bulundurulur.

Gümrük Genel Tebliği (Transit Rejimi/Seri No:4) 35/ 3-Varış gümrük idaresinde işlem gören araçta, aynı gümrük idaresinde birden fazla boşaltma yerinde boşaltılacak eşya ya da birden fazla varış gümrük idaresinde işlem görecek eşya bulunması durumunda, aracın bir sonraki boşaltma yerine ya da gümrük idaresine sevki için taşıt veya kaplara tatbik edilen mühür numarası ve adedi ilgili TRB 'ler üzerine kaydedilir. Gümrük Genel Tebliği (Transit Rejimi/Seri No:4) Madde 36/3 - 35 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında yapılan taşımalarda, transit süresinin aşılmış aşılmadığının tespitinde, aracın önceki gümrük idareleri veya boşaltma yerlerinde boşaltılması ile sevki arasında geçen süreler göz önünde bulundurulur.

Çözüm Önerisi:

Aynı veya farklı Gümrük İdaresine bağlı birçok geçici depolama alanına varış yapacak ve gemilerin geçiş sıralaması operasyon durumuna göre önce hangi geçici depolamada boşaltma yapacağı belli olmayan tek bir araçta farklı Transit Beyanı kapsamı eşyalar için talepte bulunulması halinde anılan tebliğin madde 25/3'üne göre en üst süre verilebilir. Daha da önemlisi bu tip durumlar için sistemde ilk Varış Gümrük Müdürlüğü'nün ikinci Varış Gümrük Müdürlüğü'ne yönelik olarak hareket saatini yazabileceği bir alan veya mesajlaşma kutucuğu açılması yoluyla bu sorunun giderilmesi de mümkündür.

3. SÖZLÜ BEYANI BAŞKA BİR REJİM İLE SONLANDIRMA

Sorun:

Seyrüsefer halindeki gemilerin eşyalarının tamir edilebilmesi amacıyla Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2014/20 sayılı genelgesine istinaden sözlü beyan formu ile Türkiye Gümrük Bölgesinde tamir edilebilmekte, tamirin uzun sürmesi sebebiyle aynı gemiye veya Türkiye karasularında tekrar teslim edilememesi sonrası farkı bir gemiye teslim edilebilmesi düzenlenmiş bulunmaktadır. Ancak bu düzenleme de havayolu ile gönderilmesi gibi ihtimaller düşünülmediğinden genelge içeriğinde bu konuya yer verilmemiştir. Ayniyatı da olan konu eşyaların bu sebeple farklı bir gümrük idaresinden ihracatı idare amirlerince olumlu değerlendirilmemektedir. Söz konusu basitleştirme rejimin farklı bir Gümrük İdaresince sonlandırılması gibi basit bir hükmü ihmal etmektedir.

Yasal Dayanak:

2014/10 sayılı Genelge ilk paragrafında DIR rejimi kapsamında beyan edildiği açıkça hükme bağlanmış, yaptırımlar dahil olmak üzere tüm diğer mevzuat DIR kapsamında yapılmaktadır. Eşyanın Ayniyat Tespit İşlemleri ve diğer tüm iş akış süreçleri tamir maksatlı dahilde işleme rejimi hükümlerine (2006/12 Madde 14) göre uygulanmaktadır. Malumlarının olduğu üzere, 2016/35 sayılı genelge ile Tek Pencere Sistemine alınan izinlerin aynı Gümrük İdaresinden yurtdışı edilmesi gibi bir zorunluluk yoktur.

Çözüm Önerisi:

Konu genelge kapsamında Sözlü Beyan ile DIR rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesinde tamir edilen veya tamir edilemeyen eşyaların mahrece iadesi için, Sözlü Beyan Formunun tescil edildiği idare dışında Bilge sisteminde 3151 Rejim kodlu beyannamenin tescil edilebilmesine izin verilmesi ve böylece söz konusu eşyaların gerektiğinde farklı gümrük idarelerinden konu geminin bulunduğu ülkeye yada armatörün talimatı doğrultusunda farklı bir gemiye gönderilmesinin engellenmemesi gerektiği hususlarının tüm Türkiye'de taşra teşkilatına bildirilmesi yoluyla sorunun giderilmesi mümkündür.

4. ALICISI TARFINDAN KABUL EDİLMEYEN YA DA GEMİNİN GEÇİŞ ZAMANI KAÇIRILDIĞINDAN ÖTÜRÜ ALICISINA TESLİM EDİLEYEN TRANSİT YÜKLER.

Sorun:

Bilindiği üzere 4 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği kapsamında alıcısı tarafından kabul edilmeyen eşyalar ile ilgili bir bahse konu tebliğde bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle söz konusu yüklerin

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

başka bir gemiye teslimi ile ilgili Gümrükler Genel Müdürlüğümüzün 12362 sayılı 20.05.2011 tarihli tasarruflı yazılarının 4. Maddesinde yer verildiği şekilde işlem tesis edilmektedir.

Yasal Dayanak:

Ulusal Transit kapsamında ve Kumanya izni olan firmalarca sevki yapılan bu tip eşyanın, varış Gümrük İdaresinde yapılacak işlemleri Gümrük Genel Tebliği (Transit Rejimi/Seri no:4) Madde 27. Hükümleri dikkate alınarak ve söz konusu madde kapsamında aynıyat önlemlerine uygun olarak varışı yapılmasına müteakip gerçekleştirilmektedir. Bu durumda eşyanın bahse konu seyrüsefer halindeki gemilere verilememesi nedeniyle oluşacak durumlara yönelik olarak 27/3 madde de şu cümle, 18.06.2020 tarih ve 31159 sayılı RG. Seri No 9 Tebliğ ile eklenmiştir. "Ortak transit rejimi kapsamındaki parsiyel taşımalarda son yüklemenin yapıldığı yer gümrük idaresince araçta bulunan tüm transit beyanlarına yeni mühür bilgilerinin kaydedilmesinin yanında kaşe de tatbik edilerek imzalanır.

Çözüm Önerisi:

Yukarıda yer alan düzenlemeden görüldüğü üzere parsiyel taşımalarda sistem üzerinde işlem tesis edilmesi yerine manuel işlem tesis edilmek zorunda kalındığından sonradan usulsüzlük cezaları ile karşı karşıya kalınmaktadır. Bu durumun önlenmesine ilave olarak ayrıca yükümlünün talebi ile NTCS sisteminden ilgili TRB'nin "NCTS Teslim Alma özet Beyan" olarak değiştirilmesine izin verilmesi sistemin daha verimli işlemesine yardımcı olacaktır. Çünkü söz konusu işlemin mücbir sebep olduğundan cihetle usulsüzlük cezası yazılmaması gerektiği gibi, eğer birkaç gün sonra başka bir gemiye verilmesi söz konusu olacaksa, Varış Gümrük İdaresine bağlı bir geçici depolama yerine ya da Genel Antrepo veya varsa Gönderici Firmaya ait özel Antrepoya eşyaların alınabilmesi hususunda düzenleme yapılması karşılaşılan sorunları çözmüş olacaktır. Bunlara ilave olarak bahse konu düzenleme ile beraber Karadeniz'den gelim Akdeniz istikametine giden bir gemiye İstanbul Boğaz geçişinde verilmesi planlanan bir kumanya/ihrakiyenin herhangi bir nedenle gemiye verilememesi durumunda Çanakkale'de veya İzmir Aliğa'da geminin yakalanması ve orada teslimatın yapılmasını da mümkün kılacaktır. Benzer bir durum diğer istikamete giden bir gemi için İzmir Aliğa'da planlanan kumanya/ihrakiye tesliminin yapılamaması durumunda geminin Çanakkale veya İstanbul da yakalanmasını ve teslimatın yapılmasını mümkün kılacaktır.

5. 2021/22 SAYILI GENELGE KAPSAMI İHRAKİYELERİN LİMAN GİRİŞLERİNDE TPS İSTENMESİ VE TRANSİT REFAKAT BELGELERİNDE MUAYENE MEMURU GÖZETİM MEMURU ISLAK İMZA-KAŞELERİN ARANMASI

Sorun:

2021/22 sayılı Genelge içeriği basitleştirilmiş işlemler konusunda birçok kez tasarruflı yazı ve hizmete özel yazı yayımlanmasına rağmen serbest dolaşımda bulunan kumanyaların liman girişlerinde halen;

- 1014 kodlu TPS'nin eşya girişinden önce yapılması istenmekte,
- 2013/28 Sayılı Mülga Genelge ekindeki Teslim Belgesi ile işlem yapılması ve sisteme taranması istenmekte,
- Mesai Dilekçesi Makbuzu vb. evrakların TPS sistemine taranması istenmekte,
- İrsaliyenin VUK hükümlerinde açıkça belirtildiği üzere teslimden sonra düzenlenmesine rağmen teslim aşamasında irsaliye aranmakta,
- Transit Refakat Belgelerinin Varış Gümrük idarelerince yapılan işlemlerinde Hareket Gümrük İdaresince yapılan Onay — Muayene — Sevk gibi işlemlerin ıslak imza kaşe / imza olarak aranma ve bu gibi uygulamalar çeşitli farklılıklar oluşmasına neden olmaktadır.

Yasal Dayanak:

Gümrük Genel Tebliği Seri No :4 'ün 18. maddesinde göre Türkiye Gümrük Bölgesi içerisinde yapılan transit taşımalarda beyannameye eklenmesi gereken belgeler, 19 ve 20. maddelerinde ise Hareket Gümrük İdaresince yapılacak işlemler açık hükme bağlanmıştır. Söz konusu maddeler içeriğinde evrak üzerinde imza, kaşe vb. uygulamalardan bahsedilmemekle birlikte işlemlerin e-imza yöntemi ile yapıldığı ve bu bilgilerin Varış Gümrük İdaresince görüntülenebildiği malumunuzdur.

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

Yine Genel Müdürlüğümüzün 03.112022 / 79578875 sayılı yazılarında Transit beyannamesi eki TPS belgelerinin kağıt ortamda aranmaması talimatlandırılmıştır. Mezkur tebliğin 35 ila 39. Maddelerine istinaden Varış Gümrük İdarelerince yapılan işlemlerde Hareket Gümrük İdaresince yapılan Onay — Muayene — Sevk gibi işlemlerin ıslak kaşe / imza olarak aranmaması gerektiği halde manuel uygulamalar döneminden kalma alışkanlıklar devam ettirilebilmektedir.

Çözüm Önerisi:

Söz konusu uygulama farklılıklarının giderilmesi amacı ile ilgili teslimin sadece Tebliğ içeriği bilgileri içeren bir formla yapılabileceği ve gümrük yetkililerince form üzerinde bir işlem yapılmayacağı açıklanmalıdır. Ayrıca, 1014 no.lu TPS belgesi ekinde sadece e-irsaliye olması durumunda TPS 'nin onaylanması gerektiği, ek evrakların saklanması firmanın sorumlu olduğu özellikle vurgulanmalıdır. Bunlarla birlikte Varış Gümrük İdarelerince yapılan işlemlerde Hareket Gümrük İdaresince yapılan Onay — Muayene — Sevk gibi işlemlerin ıslak kaşe / imza olarak aranmaması gerektiği hususu da ilave edilerek tüm taraflara ve taşra teşkilatına dağıtım bir yazı yazılması yoluyla sorunların çözüleceği değerlendirilmektedir.

Talep ve çözüm önerilerimizin Makamlarınızca değerlendirilmesini arz ederim.

Serdar KESKİN
İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.